

A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem – Kolozsvár
1.2 Kar	Református Tanárképző és Zeneművészeti Kar
1.3 Intézet	Református Tanárképző és Zeneművészeti Intézet
1.4 Szakterület	Zene
1.5 Képzési szint	Mesterképzés
1.6 Szak / Képesítés	Zene – Zeneművészet a kortárs térben / MA

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve	A ZENEI NYELVFEJLŐDÉS TÖRTÉNETE – TMM 1103						
2.2 Az előadásért felelős tanár neve	dr. Fekete Miklós						
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve	dr. Fekete Miklós						
2.4 Tanulmányi év	2	2.5 Félév	1	2.6. Értékelés módja	E	2.7 Tantárgy típusa	DA

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszama)

3.1 Heti óraszám	2	melyből: 3.2 előadás	1	3.3 szeminárium/labor	1
3.4 Tantervben szereplő össz-óraszám	28	melyből: 3.5 előadás	14	3.6 szeminárium/labor	14
A tanulmányi idő elosztása:					óra
A szakirodalom tanulmányozása, bibliográfia olvasása					32
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					20
Szemináriumok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása, bemutatók					10
Vizsgák					2
Más tevékenységek: koncertrésztvétel (opera, filharmónia, kamaraestek, kórusfellépések, előadások, stb.), önálló zenehallgatás, konferencia-résztvétel, nyílt intézményi programokon való résztvétel, stb.					6
3.7 Egyéni munka össz-óraszama	70				
3.8 A félév össz-óraszama	98				
3.9 Kreditszám	4				

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	<ul style="list-style-type: none"> zeneelméleti, zenetörténeti-zeneirodalmi, formatani, összhangzattani, ellenponttani alapismeretekkel való rendelkezés
4.2 Kompetenciabeli	<ul style="list-style-type: none"> zenei képességekkel való rendelkezés (zenei hallás, ritmusérzék) kottaolvasási készséggel való rendelkezés zenei elemzési készséggel való rendelkezés

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	<ul style="list-style-type: none"> 80 %-os jelenléti kötelezettség olvasmányok tanulmányozása és feladatok elvégzése
5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	<ul style="list-style-type: none"> kötelező (100%-os) szemináriumi jelenlét szemináriumi feladatok megoldása (órák keretében és tanórákon kívül)

	<ul style="list-style-type: none"> • szemináriumi bemutatók megtartása
--	---

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> • tudatos zenehallgatás és zeneértés képességének kialakítása • a zenei értékek felismerési képességének kialakítása • zenei korszakfelismerés a stiláris sajátosságok tükrében • hangszeres, vokális és zenekari kottaolvasás készségének kialakítása • formaérzék-, zenehallgatási készség fejlesztése • stílusfelismerési képesség kialakítása • elemzési készség fejlesztése • zenei stiláris elemek rendszerezési képességének fejlesztése • az elemzéshez használt szabályok stiláris jellegének megismerése • a zenemű gondolati tartalmát közvetítő kifejező eszközök – tempó, dinamika, tonalitás, forma, karakter, hangszerelés, stb. – értelmezési képességének fejlesztése
Transzverzális kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> • a művészi-zenei értés fejlesztése • a zenei befogadókészség kialakítása • művészi-zenei ízlés fejlesztése • az esztétikai-stilisztikai értékítélet képességének kialakítása • a rendszerezés képességének kifejtése • az elemzés készségének fejlesztése • interdiszciplináris kapcsolatok kialakításának készsége – egyrészt zenei tárgyakkal (zenetörténet, zeneelmélet, formatan, összhangzattan, ellenpont, folklór, hangszertörténet és hangszerelmélet, hangszertanulás, partitúraolvasás, karvezetés), másrészt zenén kívüli tárgyakkal (irodalom, egyetemes történelem, művészettörténet, földrajz, szociológia, stb.)

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	<ul style="list-style-type: none"> • a zenetörténeti, zeneesztétikai és zenestilisztikai terminológia helyes ismerete és használata • zenei élményszerzés megvalósítása és az az újdonság iránti érdeklődés felkeltése, fenntartása • az esztétikai érzék fejlesztése, a zenei ízlés formálása • a zenei művészettörténeti korszakok körülhatárolása, képviselőinek megismerése, sajátos stiláris jegyeinek megfigyelése
--------------------------------------	--

	<ul style="list-style-type: none"> a történelmi, művészettörténeti, filozófiai, irodalmi, képzőművészeti és zenei fejlődés párhuzamba állítása, kölcsönhatásainak és összefüggéseinek felderítése
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	<ul style="list-style-type: none"> a Zenetörténet és Zeneirodalom korszakainak stílustörténeti megértése az stilisztika tárgyának, módszerének és interdiszciplináris jellegének megismerése a művészet és a művészi érték meghatározása a zenei nyelvfejlődés fontosabb lépcsőfokainak megismerése a dallam, ritmus, harmóniai kialakulásának feltételei, és a dallamfejlődés történetének fontosabb állomásai a dallamkialakulás stiláris sajátosságai a különböző művészettörténeti korszakokban a zenei formák stilisztikai-esztétikai hátterének megértése az előadásokon, szemináriumokon ismertett tananyag rendszerezése, elmélyítése

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didakt. módszerek
Az ősi dallam: a hanglejtéstől az ötfokúságig. A ritmus és a dallam.	előadás, bemutatás, problematizálás, interaktív párbeszéd, brainstorming, egyéni/csoportos munka
A régi nagy kultúrák dallamossága: az ötfokúságtól a diatóniáig.	előadás, bemutatás, problematizálás, interaktív párbeszéd, brainstorming, egyéni/csoportos munka
A gregorián dallam. A szöveg–dallam kapcsolata.	előadás, bemutatás, problematizálás, interaktív párbeszéd, brainstorming, egyéni/csoportos munka
A középkori dúrdallamosság.	előadás, bemutatás, problematizálás, interaktív párbeszéd, brainstorming, egyéni/csoportos munka
A miseirodalom, motettairodalom és madrigálirodalom dallami-harmóniai jellege. Zenei-stilisztikai elemzések.	előadás, bemutatás, problematizálás, interaktív párbeszéd, brainstorming, egyéni/csoportos munka
A miseirodalom, motettairodalom és madrigálirodalom dallami-harmóniai jellege. A paródia és kontrafaktúra jelentősége a későközépkori és reneszánsz vokális zenében.	előadás, bemutatás, problematizálás, interaktív párbeszéd, brainstorming, egyéni/csoportos munka
A diatónia válsága a későreneszánszban. Zenei-stilisztikai elemzések.	előadás, bemutatás, problematizálás, interaktív párbeszéd, brainstorming, egyéni/csoportos munka
A barokk dallam. A szöveg értelmének dallam- és harmóniaalakító ereje.	előadás, bemutatás, problematizálás, interaktív

	párbeszéd, brainstorming, egyéni/csoportos munka
A történelmi hangolások, mint a zeneirodalom alakulásának egyik befolyásoló tényezője.	előadás, bemutatás, problematizálás, interaktív párbeszéd, brainstorming, egyéni/csoportos munka
A barokk dallam. A melódia és harmónia viszonya. A barokk retorikus figurák szerepe és jelentősége. Zenei-stilisztikai elemzések.	előadás, bemutatás, problematizálás, interaktív párbeszéd, brainstorming, egyéni/csoportos munka
A kasztráltak szerepe a 16-17. századi énekstílus alakulásában.	előadás, bemutatás, problematizálás, interaktív párbeszéd, brainstorming, egyéni/csoportos munka
A táncok jelentősége a barokk hangszeres és zenekari muzsikában.	előadás, bemutatás, problematizálás, interaktív párbeszéd, brainstorming, egyéni/csoportos munka
A zenekar kialakulásának és alakulásának hatása a zenekari és vokál-szimfonikus műfajok fejlődésére.	előadás, bemutatás, problematizálás, interaktív párbeszéd, brainstorming, egyéni/csoportos munka
A barokk műfajfejlődés. Ismétlés	előadás, bemutatás, problematizálás, interaktív párbeszéd, brainstorming, egyéni/csoportos munka
8.2 Szeminárium / Labor	Didakt. módszerek
Az ősi dallam: a hanglejtéstől az ötfokúságig. A ritmus–dallam összefonódása.	problematizálás, interaktív párbeszéd, brainstorming, zenehallgatás, megfigyeltetés, egyéni/csoportos munka
A régi nagy kultúrák dallamossága: az ötfokúságtól a diatóniáig.	problematizálás, interaktív párbeszéd, brainstorming, zenehallgatás, megfigyeltetés, egyéni/csoportos munka
A gregorián dallam. A szöveg–dallam kapcsolata.	problematizálás, interaktív párbeszéd, brainstorming, zenehallgatás, megfigyeltetés, egyéni/csoportos munka
A középkori dúrdallamosság.	problematizálás, interaktív párbeszéd, brainstorming, zenehallgatás, megfigyeltetés, egyéni/csoportos munka
A miseirodalom, motettairodalom és madrigálirodalom dallami-harmóniai jellege. Zenei-stilisztikai elemzések.	problematizálás, interaktív párbeszéd, brainstorming, zenehallgatás, megfigyeltetés, egyéni/csoportos munka
A paródia és kontrafaktúra jelentősége a későközépkori és reneszánsz vokális zenében.	problematizálás, interaktív párbeszéd, brainstorming, zenehallgatás, megfigyeltetés, egyéni/csoportos munka
A diatónia válsága a későreneszánszban. Zenei-stilisztikai elemzések.	problematizálás, interaktív párbeszéd, brainstorming, zenehallgatás, megfigyeltetés, egyéni/csoportos munka

A barokk dallam. A szöveg értelmének dallam- és harmóniaalakító ereje.	problematicizálás, interaktív párbeszéd, brainstorming, zenehallgatás, megfigyeltetés, egyéni/csoportos munka
A történelmi hangolások, mint a zeneirodalom alakulásának egyik befolyásoló tényezője.	problematicizálás, interaktív párbeszéd, brainstorming, zenehallgatás, megfigyeltetés, egyéni/csoportos munka
A barokk dallam. A melódia és harmónia viszonya. A barokk retorikus figurák szerepe és jelentősége. Zenei-stilisztikai elemzések.	problematicizálás, interaktív párbeszéd, brainstorming, zenehallgatás, megfigyeltetés, egyéni/csoportos munka
A kasztráltak szerepe a 16-17. századi énekstílus alakulásában.	problematicizálás, interaktív párbeszéd, brainstorming, zenehallgatás, megfigyeltetés, egyéni/csoportos munka
A táncok jelentősége a barokk hangszeres és zenekari muzsikában.	problematicizálás, interaktív párbeszéd, brainstorming, zenehallgatás, megfigyeltetés, egyéni/csoportos munka
A zenekar kialakulásának és alakulásának hatása a zenekari és vokál-szimfonikus műfajok fejlődésére.	problematicizálás, interaktív párbeszéd, brainstorming, zenehallgatás, megfigyeltetés, egyéni/csoportos munka
A barokk műfajfejlődés. Ismétlés	problematicizálás, interaktív párbeszéd, brainstorming, zenehallgatás, megfigyeltetés, egyéni/csoportos munka

Könyvészet

- *** *The New Grove Dictionary of Music and Musicians*. 2001. Macmillan Publishers. London.
- ANGI István 2003. *Zeneesztétikai előadások I. és II. kötet*. Scientia Kiadó. Nagyvárad.
- BÁRDOS Lajos 1961. *Modális harmóniák*. Zeneműkiadó. Budapest.
- BARNA István 1979. *Örök muzsika*. Gondolat Kiadó. Budapest.
- BARTEL, Dietrich 1997. *Musica Poetica – Musical-Rhetorical Figures in German Baroque Music*. University of Nebraska Press. Lincoln & London.
- BERNSTEIN 1979. *A megválaszolatlan kérdés*. Zeneműkiadó. Budapest.
- BOYDEN, Matthew 2009. *Az opera kézikönyve*. Park Könyvkiadó. Budapest.
- DAHLHAUS, Carl – EGGBRECHT, Hans Heinrich 2004. *Mi a zene?* Osiris Kiadó. Budapest.
- DENIZEAU, Gérard 2009. *A zenei műfajok képes enciklopédiája*. Rózsavölgyi és Társa. Budapest.
- DONINGTON, Robert 1978. *A barokk zene előadásmódja*. Zeneműkiadó. Budapest.
- EGGBRECHT, Hans Heinrich 2009. *A nyugat zenéje – Folyamatok és állomások a középkortól napjainkig*. Typotex Kiadó. Budapest.
- GÁRDONYI Zsolt – NORDHOFF, Hubert 2012. *Összhang és tonalitás*. Rózsavölgyi és Társa. Budapest.
- GÜLKE, Peter 1979. *Szerzetesek – polgárok – trubadúrok. A középkor zenéje*. Zeneműkiadó. Budapest.
- HARNONCOURT, Nikolaus 1989. *A beszédszerű zene – Utak egy új zeneértés felé*. Editio Musica. Budapest.
- HARNONCOURT, Nikolaus 2002. *Zene mint párbeszéd*. Európa Könyvkiadó. Budapest.
- HOLLAI Keresztély 2018. *Bevezetés Giovanni Pierluigi da Palestrina stílusába*. Magyar Egyházzenei Társaság. Budapest.
- HOLOMAN, D. Kern 2015. *Szimfonikus zenekar*. Rózsavölgyi és Társa. Budapest.

- KEDVES Tamás 1999. *Esztétika – Esztétikai és zeneesztétikai alapismeretek*. Nemzeti Tankönyvkiadó. Budapest.
- KEDVES Tamás, *Szöveggyűjtemény a zeneesztétikai tanulmányokhoz*, Nemzeti Tankönyvkiadó, 1997
- KELLY, Thomas Forest 2014. *Régizene – nagyon rövid bevezetés*. Rózsavölgyi és Társa. Budapest.
- MICHELS, Ulrich 2003. *Atlasz – Zene*. Athenaeum 2000 Kiadó. Budapest.
- MOLNÁR Antal 1971. *Gyakorlati zeneesztétika*. Zeneműkiadó. Budapest.
- PALISCA, Claude V. 1976. *Barokk zene*. Zeneműkiadó. Budapest.
- PINTÉR Tibor 2012. *Történeti akkordok – Zeneesztétikai írások*. L'Harmattan. Budapest.
- SZABOLCSI Bence 1957. *A melódia története – Vázlatok a zenei stílus múltjából*. Zeneműkiadó. Budapest.
- TODUȚĂ, Sigismund 1969/1973/1978. *Formele muzicale ale barocului în operele lui J. S. Bach, vol. 1-3*. Ed. Muzicală. București.
- ȚĂRANU, Cornel 1981. *Elemente de stilistică muzicală (Secolul XX), vol. I*. Conservatorul „G. Dima”, Cluj-Napoca.
- UJFALUSSY József 1980. *Zenéről, Esztétikáról*. Zeneműkiadó. Budapest.
- WILHEIM András (szerk.) 2003. *Szabolcsi Bence válogatott írásai*. Typotex Kiadó. Budapest.
- WÖRNER, Karl H. 2007. *A zene története*. Vivace Zenei Antikvárium és Kiadó. Budapest.
- ZOLTAI Dénes 1969. *A zeneesztétika története – Éthosz és affektus*. Zeneműkiadó, Budapest.

9. Az epiztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

- A tantárgy érintett témakörei, illetve a tantárgy által kifejlesztett kompetenciák megfelelnek azoknak a követelményeknek, melyeket a zenetanári (vagy egyéb, zenei szakirányú) állás megkövetel.

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	- a szaknyelv helyes használata; - stilisztikai elemzés képességének felmérése; - a tanult ismeretek írásbeli felmérése;	- folyamatos értékelés - felmérés, vizsga	50 %
10.5 Szeminárium	A szemináriumi feladat előkészítése (megírása) és bemutatása	- megfogalmazás, bemutatás	50 %
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
<ul style="list-style-type: none"> • A szemináriumi feladat előkészítése, megírása és bemutatása; • A tanár által kijelölt könyvészet átolvasása, átdolgozása; • A vizsgán min. 50 pont elérése (a maximális 100 pontból). 			

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	- A. vizsga: szóbeli / írásbeli / projekt, stb.;	- problematizálás - számonkérés - vizsga	70%

10.5 Szeminárium	<ul style="list-style-type: none"> - aktív szemináriumi jelenlét és tevékenység; - B: a kijelölt órai és önálló szemináriumi feladatok teljesítése (dolgozat / portfólió / projekt / zenei összeállítás, stb. elkészítése és bemutatása); 	<ul style="list-style-type: none"> - folyamatos megfigyelés - portfólió - bemutatás 	20%
	- C. hivatalból járó pontszám (1 jegypont)		10%

A teljesítmény minimumkövetelményei

- aktív részvétel az új témák kibontásakor és problematizálásakor (kurzus), illetve azok gyakorlati feldolgozásain (szeminárium, önálló feladatok és munkák) – az órák min. 75%-án;
- a félév alatti szemináriumi munkák 100%-os elvégzése kizáró jellegű feltétele a szessziós vizsgán való részvételnek;
- a vizsgapontszám min. 50%-ának teljesítése;

Kitöltés dátuma

2022. április 21.

Előadás felelőse

dr. Fekete Miklós

Szeminárium felelőse

dr. Fekete Miklós

Az intézeti jóváhagyás dátuma

Intézetigazgató